

Inštrukcia pre permanentnú formáciu kňazov

A. Dôležitosť formácie

1. Základným vzťahom kňaza je vzťah k Ježišovi Kristovi, ktorému kňaz s vierou dáva svoju odpoveď: „Prichádzam a idem za Tebou“ (PDV 16, 70). Toto rozhodnutie je pre kňaza celoživotným štýlom a základom sviatostnej služby. Nasledovať Krista znamená aktívne prežívať vernosť učeníka a byť otvorený pre vnuknutia Ducha Svätého (2Kor 3, 17-18). Jeho pôsobením sa kňaz neustále a väčšmi pripodobňuje Kristovi (RFIS 80; Dir 88).

2. Úsiliu kňaza veľkodušne uskutočňovať záväzky prijaté pri posvätnej vysviacke napomáha permanentná formácia v každom veku, za každých okolností a vo všetkých zverených úlohách: „Pripomínam ti, aby si roznechoval Boží dar, ktorý je v tebe“ (2Tim 1, 6); „Nezanebávaj dar, ktorý je v tebe a ktorý si dostal skrze proroctvo, vkladáním rúk starších. Dávaj pozor na seba a na učenie; buď v tom vytrvalý“ (1Tim 4, 14.16a).

3. Kňazská formácia je predovšetkým *osobná*. Kňaz je prvým formátorom seba samého, je zodpovedný za svoj rast a posväcovanie (PDV 79; Dir 105). Súčasne jeho pokračujúce formovanie sa vyznačuje aj tým, že je *cirkevné*. To znamená, prebieha v spoločenstve viery a v jednote presbyterátu so svojím biskupom. Cirkevné spoločenstvo, ktorému kňaz slúži, má veľký úžitok z jeho osobného napredovania.

4. Tento dokument predstavuje základné usmernenie permanentnej formácie pre kňazov Košickej arcidiecézy, ktorý chce pomôcť každému kňazovi žiť kňazstvo podľa vzoru Ježiša Krista Dobrého Pastiera (PDV 73). Bol zostavený na základe požiadaviek Cirkvi formulovaných zvlášť v dokumentoch: Ján Pavol II.: exhortácia *Pastore dabo vobis* (PDV), Kongregácia pre klerikov: *Direktórium pre službu a život kňazov*, 2013 (Dir), Kongregácia pre katolícku výchovu: *Základný poriadok pre formovanie kňazov*, 2016 (RFIS) a Diecézna synoda Košickej arcidiecézy: dekrét *Svätosť života* o spiritualite a formácii kňazského povolania (SŽ).

B. Základná zodpovednosť kňaza

1. Permanentná formácia je nepretržitou konverziou kňaza, ktorá sa dotýka jeho vnútra a uskutočňuje sa v štyroch aspektoch života: v rovine ľudskej, duchovnej, intelektuálnej a pastoračnej. Z nich v strede kňazského života je spiritualita (Kongregácia pre klerikov, *Kňaz, pastier a vodca farského spoločenstva*, 27). Kňazi, podobne ako iní odborníci, sa majú angažovať v celoživotnom vzdelávaní využívajúc ponúkané programy, postupy a prostriedky, ktoré pomôžu rastu vo viere a zlepšia ich službu.

2. Osobný plán formácie kňaza obsahuje nasledujúce body:

- a) verné a neúnavné plnenie pastoračnej služby
- b) liturgia hodín – súkromná alebo spoločne
- c) každodenná meditácia
- d) sv. omša a eucharistická adorácia
- e) pravidelná sviatosť zmierenia
- f) mariánska úcta

- g) čas na vzdelávanie a štúdium
- h) úsilie o kňazské spoločenstvo a priateľstvo (kán. 276; SŽ 9-14)
- i) iné prostriedky posväcovania.

3. Duchovné cvičenia, dôležité pre život kňaza, si každý kňaz má vykonať minimálne aspoň raz za tri roky. Odporúča sa každoročne (kán. 276 § 2.4°). Hoci sa duchovné cvičenia nezapočítavajú do dovolenky, kňaz má svoju neprítomnosť vo farnosti oznámiť dekanovi, aby bolo riadne postarané o veriacich. Arcidiecéza každoročne ponúkne pre kňazov duchovné cvičenia. V prípade, že sa kňaz rozhodne vykonať si duchovné cvičenia mimo arcidiecézneho programu, zašle o tom potvrdenie na arcibiskupský úrad (SŽ 15).

4. Pre hlbšie stíšenie sa, duchovnú obnovu a upevnenie v povolání sa odporúča pobyt v centrách spirituality – v domoch jednotlivých reholí alebo zariadení pre kňazov.

5. Kňaz so súhlasom diecézneho biskupa alebo na jeho odporúčanie môže byť na presne vymedzené obdobie uvoľnený z pastoračných povinností. O mieste a forme sabatického voľna rozhoduje diecézny biskup.

C. Stretnutia kňazov

1. Permanentná formácia sa uskutočňuje pod vedením diecézneho biskupa, ktorý svojou starostlivosťou sprevádza kňaza v jeho duchovnom raste (PDV 78; Dir 100). Kvôli tomu sa pravidelne stretáva so svojimi kňazmi. Aspoň raz za tri roky ich pozýva k osobnému rozhovoru, ktorého obsahom je duchovný rast kňaza a jeho pastoračné pôsobenie.

2. Všetci kňazi zdržiavajúci sa na území arcidiecézy sú pozvaní zúčastniť sa sv. omše svätenia olejov na Zelený štvrtok a obnoviť si kňazské sľuby. Je to dôležitý čas nielen na vytvorenie bratského spoločenstva so svojim biskupom ale aj pre potvrdenie svojho kňazského povolania.

3. Každý diecézny kňaz v aktívnej službe sa má zúčastniť:

- a) celodiecéznych rekolekcií z príležitosti sviatku sv. Košických mučeníkov a sviatku sv. Ondreja, apoštola a patróna Košickej arcidiecézy;
- b) dekanátnych rekolekcií, ktoré sú zároveň duchovnou obnovou v spoločenstve kňazov toho istého dekanátu;
- c) kňazského dňa, ktorý je organizovaný spoločne pre viacero dekanátov (Dir 103).

Odporúča sa, aby sa týchto podujatí zúčastnili aj dôchodcovia a iní kňazi v arcidiecéze.

4. Kňaz, ktorý sa nemôže zúčastniť na rekolekciách a kňazskom dni, vopred to oznámi svojmu dekanovi s uvedením vážneho dôvodu (SŽ 41-43).

5. Obsah rekolekcií, ktorému nechýbajú duchovné témy, spoločná modlitba a liturgické slávenie, je pripravovaný komisiou pre permanentnú formáciu. Za organizovanie dekanátnych rekolekcií je zodpovedný dekan, za celodiecézne rekolekcie diecézna kúria (Dir 103).

6. Diakonské a kňazské svätenia sú pre arcidiecézu osobitným Božím požehnaním. Účasť kňazov na vysviacke nových posvätných služobníkov je prejavom vďačnosti voči Pánu Bohu a spolupatričnosti i účasti na Kristovom kňazstve.

D. Rôzne etapy permanentnej formácie

1. Formačný ročník novokňazov, ktorý v uplynulých dvoch desaťročiach pomáhal mladým kňazom hneď po vysviacke zapojiť sa do života arcidiecézy, nahradí *prvá fáza permanentnej formácie - trojročný program začínajúcich kňazov*, ktorý nadväzuje na pastoračný rok diakonov (RFIS 86; SŽ 44).

2. Toto obdobie sa vyznačuje pravidelným stretávaním a zbieraním prvých pastoračných skúseností, dialógom a výmenou názorov s biskupom a spolubratmi, spoločnou modlitbou, rozvíjaním vzájomných vzťahov, správnymi usmerneniami a oboznámením sa s rôznymi pastoračnými a kultúrnymi požiadavkami a očakávaniami od kňaza v dnešnej dobe. Program pre začínajúcich kňazov nie je zameraný na získanie nových teoretických vedomostí, ale skôr na prehĺbenie a uplatnenie už nadobudnutých (Dir 100).

3. Ďalšou formou permanentnej formácie je program pre tých, ktorí boli menovaní za farských administrátorov alebo farárov, počas ktorého získavajú nové vedomosti potrebné pre kňazskú službu, vrátane osvojenia si poznatkov pre samostatné vedenie farnosti (Dir 111). Súčasťou programu je seminár so zameraním na samostatné pastoračné a administratívne vedenie farnosti, ktorý organizuje arcibiskupský úrad.

5. Kňazi poverení špeciálnymi pastoračnými úlohami neustále zlepšujú svoju profesionálnu formáciu za pomoci rôznych programov, ktoré organizuje KBS alebo arcidiecéza.

E. Štúdium

1. Veľmi sa odporúča, aby kňazi navštevovali rôzne odborné semináre organizované teologickými fakultami a inými inštitúciami vzdelávania.

2. Účasť na odbornom seminári, ktorý odporúča diecézny biskup, sa nezapočítava do dovolenky a to v rozsahu piatich pracovných dní jedenkrát ročne. Kňaz neprítomnosť vo farnosti z dôvodu účasti na odbornej formácii vopred oznámi dekanovi a tiež uvedie, kto ho bude zastupovať. Arcibiskupskému úradu zašle potvrdenie o účasti. Kaplán si pre svoju neprítomnosť vo farnosti z dôvodu štúdia vyžiada súhlas farára.

3. Postgraduálne štúdium posvätných disciplín môže mať dve formy: popri pastorácii alebo dennou formou, kedy je kňaz uvoľnený z pastorácie. Záujemca o postgraduálne štúdium predloží písomnú žiadosť arcibiskupovi najskôr po štyroch rokoch kňazskej služby. Diecézny biskup si k žiadosti o štúdium dennou formou môže vyžiadať mienku príslušnej komisie.

F. Kňaz v zvláštnych okolnostiach

1. Účinnú pomoc pri riešení kríz spojených so životom kňaza môžu poskytnúť skúsení kňazi a bratské spoločenstvo.

2. Bez ohľadu na vek, ak sa kňaz ocitne v stave fyzickej vyčerpanosti, morálneho ochabnutia alebo inej náročnej situácii, vždy sa môže s dôverou obrátiť na svojho ordinára (PDV 77), ktorý navrhne pomoc a riešenie na základe overenej spolupráce s odborníkmi.

3. Kňaz vo zvláštnych okolnostiach môže pre zlepšenie duchovného života, osobného zdravia a nadobudnutie nového pastoračného zápalu využiť možnosti, ktoré poskytujú jednotlivé rehoľné komunity.

Na základe zákonodarnej moci prislúchajúcej mi z úradu diecézneho biskupa týmto

schvaľujem a vydávam

Inštrukcia pre permanentnú formáciu kňazov.

Táto inštrukcia nadobúda účinnosť od 1. decembra 2019 a zaväzuje všetkých kňazov inkardinovaných do Košickej arcidiecézy.

Košice 4. novembra 2019

Prot. č. 1206/19

✠ Mons. Bernard Bober, v.r.
arcibiskup-meropolita